

از آنجایی که شروع اجرای خصوصی‌سازی و واگذاری سهام شرکت‌های دولتی به بخش خصوصی با وجود کم و کاستی و سرعت لاک‌پستی خود، افق پررونق و روشنی را نوید می‌دهد، چشم انتظاران این تحول عظیم اقتصادی مدت‌ها است حرکت کند چرخ‌های آن را در سربالایی تودرتوی اقتصاد کشور به امید رسیدن به سراثشیبی و سرعت گرفتن آن نظاره‌گر هستند.

اما رسیدن چرخ‌های سنگین خصوصی‌سازی به سراثشیبی موعود، دست‌های قدرتمندی را می‌طلبد تا هدایت‌گر، حمایت‌کننده و پشتیبان آن در ناهمواری‌های میان راه باشد. زیرا نمی‌توان انتظار داشت بخشی که سال‌ها در دورترین

خصوصی‌سازی در ایران از نگاه مدیران بانک‌های داخلی و اعضای بانک توسعه اسلامی

به گفته بهمنی، بهترین راه خصوصی سازی شرکتها از طریق واگذاری سهام آنها در بورس است که این کار آغاز شده و در حال انجام است، اما علت اینکه انجام این کار از سرعت لازم برخوردار نیست، این است که هنوز زمینه و آماده سازی لازم برای عرضه سهام شرکتها در بورس ایجاد نشده است و این نیز به سبب انجام نشدن ارزیابی کامل شرکت‌های قابل واگذاری و تعیین قیمت برای آنها است به عنوان مثال، زمانی که قرار است یک بانک خصوصی شود، ابتدا باید دارایی‌ها، بدهی‌ها و ترازنامه آن به طور دقیق بررسی شود، مطالبات آن شناسایی شود و با محاسبه دقیق ارزیابی شود تا بتوان قیمت واقعی آن را برآورد کرد و براساس آن، قیمت در بورس عرضه شود.

وی یکی دیگر از مسایل مهم را که در تسریع خصوصی سازی نقش دارد، نقدینگی بخش خصوصی می‌داند و می‌افزاید: نقدینگی لازم در بخش خصوصی تا حدودی وجود دارد، ضمن اینکه باید کمک‌های دیگری نیز از طریق سیستم بانکی و یا سرمایه‌های خارجی نیز صورت گیرد. در حال حاضر، حدود یک تریلیارد و ۴۸۳ هزار میلیارد ریال نقدینگی در کشور وجود دارد بنابراین اسکناس و مسکوک موجود در دست مردم رقم قابل توجه و بالاتر از ۷۵ تا ۸۰ هزار میلیارد ریال است و بخش خصوصی با این حجم نقدینگی می‌تواند وارد بازار سرمایه شود و سهام شرکت‌های عرضه شده در بورس را خریداری کند و در ضمن با گذشت زمان سهم بخش خصوصی را بالاتر برد زیرا با ۵ تا ۱۰ درصد بخش خصوصی کامل نمی‌شود و باید با درصدهایی بالاتر از این ارقام تقویت شود تا بتواند تحول اقتصادی اساسی را که در آن سهم بخش خصوصی در اقتصاد کشور ۸۰ درصد می‌شود، محقق کند.

دبیرکل بانک مرکزی درخصوص نحوه همکاری بانک‌های خارجی با ایران نیز معتقد است: مذاکراتی با بانک‌های خارجی صورت گرفته و آنها شرایط اقتصادی ایران را پذیرفته‌اند، ما نیز منعی برای حضور آنها قائل نشده‌ایم و در تلاش هستیم به توافقی‌های نهایی برسیم تا بتوانند در کشور ما واحدی از بانک خود را تاسیس کنند زیرا با انجام این کار نقدینگی دیگری در کشور از طریق ورود سرمایه این بانک‌ها تامین می‌شود و این شرایط می‌تواند در کاهش تورم در کشور بسیار موثر باشد چرا که در صورت حضور شعب بانک‌های خارجی در کشور تسهیلات با نرخ پایین تری ارائه می‌شود و میدان بانک‌های داخلی و خارجی رقابتی می‌شود. از سوی دیگر، این بانک‌ها می‌توانند در ارائه خدمات مالی متقابل ایران و خارج به کشور کمک کنند.

کنج‌های اقتصادی حضوری کم‌رنگ و شیخ‌وار داشته، اکنون بتواند به تنهایی و بدون دستگیری چنین شیب تندی را از سر بگذراند. برآورده شدن این انتظار حمایت نیز، نیازمند توجیه و شرح وظایف بخش‌های حمایت‌کننده است تا بدانند که شروع خصوصی سازی بدون توجه به بسترها و زیرساخت‌های مورد نیاز آن تنها از سر و نهادن مسوولیتی سنگین به دیگری معنا خواهد یافت.

بنابراین برگزاری جلسات، همایش‌ها و گردهمایی‌هایی که بتواند ضمن ایجاد تعامل بیشتر، بیان‌کننده نیازها و کمبودها بوده و در ضمن ایجادکننده فضایی برای تشریح عقاید و آرا باشد یکی از ملزومات و احتیاجات جدی جامعه اقتصادی کشور در طی مسیر دشوار و سنگین خصوصی سازی تلقی می‌شود.

از همین رو، بهمن ماه امسال همایش بین‌المللی روز بخش خصوصی ایران به همت اتاق بازرگانی ایران و بانک توسعه اسلامی در مرکز همایش‌های صدا و سیما با حضور چهره‌های برجسته اقتصادی داخل و خارج از کشور برگزار شد و ابعاد مختلف روند خصوصی سازی در کشور ایران مورد بررسی و تحلیل حاضران قرار گرفت.

در حاشیه این همایش با چند تن از حاضرین آن درخصوص جهات مختلف خصوصی سازی در ایران، نیازها و کمبودها، موفقیت‌ها و دست‌آوردهای آن به گفت و گو نشستیم و آنچه می‌خوانید حاصل این گفت و گوها و اظهارنظرها است.

محمود بهمنی، دبیرکل بانک مرکزی، معتقد است: روند خصوصی سازی پس از ابلاغ سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی شدت گرفته است و اقداماتی که در طول یک سال و چند ماه گذشته برای اجرای خصوصی سازی صورت گرفته، چند برابر کارهای انجام شده در طول ۱۵ سال گذشته است.

وی می‌افزاید: اکنون می‌توان گفت که این حرکت آغاز شده است اما باید توجه کرد که برای بهتر انجام شدن خصوصی سازی باید یک سازمان متولی ظاهر شود و اجرای آن نباید به خود موسسات دولتی واگذار شود زیرا این هدف در کارهای آنها گم شده و روند اجرای آن نیز کند می‌شود. در صورتی که ما باید بتوانیم برای ایجاد بستر و زمینه مساعد خصوصی سازی، ابتدا بسترهای سالم سازی و اصلاح بافت مالی را آغاز کنیم و برای این کار نیز باید سازمان حسابرسی وارد کار شود.

محمود بهمنی:
اتاق بازرگانی می‌تواند خط مشی روند خصوصی سازی را تعیین کند و ارتباط میان بخش دولتی و خصوصی را برقرار کند، مقررات تجارت و سرمایه گذاری را به تجار و بازرگانان بیشتر آموزش دهد و تعامل خوبی میان آنها برقرار کند و به نظر می‌رسد اتاق بازرگانی مسیر خوبی را انتخاب کرده است.

احمد درخشنده:
روند خصوصی سازی در ایران از سال
گذشته شدت بیشتری گرفته و
به نظر می رسد تفکر خصوصی سازی
در حال نهادینه شدن است،
به عنوان مثال بانک سپه که یک
بانک دولتی است و با وجود ابلاغیه
اصل ۴۴ قانون اساسی پیش بینی شده
است که دولتی باقی بماند نیز در
راستای کمک به خصوصی سازی
بزرگ ترین شرکت خروجی سرمایه -
گذاری خود را در دی ماه امسال از
طریق بورس عرضه کرد.

را در دست دولت قرار می داد؛ قوانین نیز گرایش به سمت قطب اقتصادی قدرتمندتر داشت اما اکنون که بحث انتقال این سهم از دولت به بخش خصوصی مطرح است، به طور یقین باید بسترهای جدیدی ایجاد شود و قوانین نیز بازنگری و تغییر داشته باشد.

خوشبین ضمن تاکید بر لزوم توجه به آموزش قوانین تجارت بین المللی به بازرگانان و تجار اضافه می کند که تناسب صادرات و واردات بخش خصوصی حکایت از تعامل این بخش با قوانین بین المللی دارد اما نیاز به آموزش به طور قطع احساس می شود، باید نهادی ایجاد شود تا بخش خصوصی را در این زمینه ها راهنمایی و هدایت کند اما متأسفانه اکنون در زمینه آموزش کارهای بسیار کمی انجام می شود.

وی در ادامه نقش اتاق بازرگانی را در تسریع روند خصوصی سازی بسیار فعال و سازنده توصیف می کند و می افزاید: به نظر می رسد که اتاق حلقه

عمده آن که سازمان خصوصی سازی است، انجام شود؛ همچنین، نظراتی که باید سازمان حسابرسی نسبت به صورت حساب های مالی میان دوره ای و بودجه بانک بدهد. در صورت انجام این موارد مشکل دیگری برای عرضه سهام بانک ملت در بورس وجود نخواهد داشت.

وی عقیده دارد: مهمترین هدف خصوصی سازی افزایش کارایی است و این یک ضرورت و نیاز در حال وقوع است البته شاید در بخش هایی آمادگی لازم برای اجرای خصوصی سازی وجود نداشته باشد، ضمن اینکه نباید انتظار داشت این تحول سریع اتفاق بیفتد تجربه بین المللی نشان می دهد که در برخی کشورها روند خصوصی سازی بین ۱۰ تا ۱۵ سال زمان برده است.

خوشبین درخصوص موانع و انگیزه بخش خصوصی برای حضور در این روند معتقد است: بخش خصوصی یک اعتقاد است و خود این بخش باید به این اعتقاد برسد که در عرصه اقتصادی کشور حضور داشته باشد و کار کند و این قدم بزرگی است که در توسعه و رشد کشور موثر است اما ابتدا باید زیرساخت های لازم که بخش خصوصی بتواند در آن رشد کند و توسعه یابد، ایجاد شود که این کار در حال انجام است.

وی می افزاید: باید توجه داشت که بازار پولی با بازار مالی متفاوت است و بانک ها بازار پولی هستند و انتظار کمک به تامین کمبود نقدینگی بخش خصوصی از بازار مالی است که باید ایجاد شود و اکنون این بازار فعالیت بسیار کمی دارد و توان آن به اندازه ای که بخش خصوصی را پوشش دهد، نیست بنابراین نیاز به این دارد که کمی تقویت شود تا بتوانیم سرمایه خارجی را نیز در کشور جذب کنیم تا در بحث خصوصی سازی مشارکت کنند.

مدیر امور مالی بانک ملت درخصوص نحوه همکاری بانک های خارجی با کشور ایران می گوید: این مساله از دو منظر مورد توجه است: یکی بحث مسایل سیاسی روز است که به نظر می رسد بانک ها با وجود تحریم ها و فشارها، راهکار خود را پیدا کرده اند و فرصت هایی برای ما به وجود آورده اند و از این نظر مشکلی وجود ندارد. بحث دیگر فعالیت بانک های خارجی در ایران و مشارکت آنها در سهام بانک های داخل است که کارهای اولیه در این خصوص در حال انجام است.

این عضو کمیته بخش خصوصی بانک ملت بازنگری در قوانین تجارت و سرمایه گذاری کشور را امری ضروری می داند و می افزاید: طبیعی است که با توجه به قوانین اقتصادی و تجاری و گزینشی که پیش از این در اقتصاد کشور وجود داشت و سبب دست بندی بخش های دولتی و خصوصی می شد، این تقسیم بندی بخش عمده اقتصاد کشور

بهمنی تاکید می کند که مشکل اصلی و اساسی کشور در امر خصوصی سازی، نحوه اجرای آن است و باید دقت کرد اجرای فرآیند خصوصی سازی دولت به خود او واگذار نشود زیرا تمایل کم دولت سبب کند شدن این حرکت می شود و باید یک سازمان متولی برای انجام این کار ایجاد شود که با بخش های مختلف شامل وزارت اقتصاد و دارایی، بانک مرکزی و سازمان حسابرسی و نهادهای دیگر همکاری تنگاتنگ داشته باشد تا همه با هم بتوانند روند خصوصی سازی را تسریع کنند. از سوی دیگر، ارزیابی ها نیز باید با یک نگاه صورت گیرد زیرا در غیر این صورت قیمت های بسیار بالایی برای شرکت ها اعلام خواهد شد که کسی توان خرید آنها را نخواهد داشت. بنابراین، قیمت گذاری ها بسیار مهم است و باید با ارزیابی دقیق انجام شود تا نه با قیمت واقعی فاصله داشته باشد و نه آنقدر پایین باشد که حقوق دولت پایمال شود.

دبیرکل بانک مرکزی می گوید: بازرگانان امروز ما با بازرگانان ۱۵ سال قبل تفاوت دارند و بخش بازرگانی و تجارت خارجی را خوب می شناسند و تجارت سنتی در کشور ما به سرعت دارد جای خود را به تجارت الکترونیک می دهد و این مساله با توجه به اینکه کشور ما ناگزیر از پیوستن به WTO است، بسیار حایز اهمیت است زیرا در آنجا شرایط رقابتی است و هر کس کالای ارزانتری تولید کند، در صحنه رقابت باقی می ماند و به این ترتیب خریدار ناچار نخواهد بود هر کالایی را با هر قیمت خریداری کند.

به عقیده بهمنی، اتاق بازرگانی می تواند خط مشی روند خصوصی سازی را تعیین کند و ارتباط میان بخش دولتی و خصوصی را برقرار کند، مقررات تجارت و سرمایه گذاری را به تجار و بازرگانان بیشتر آموزش دهد و تعامل خوبی میان آنها برقرار کند و به نظر می رسد اتاق بازرگانی مسیر خوبی را انتخاب کرده است.

از سوی دیگر، فتحعلی خوشبین مدیر امور مالی و عضو کمیته بخش خصوصی بانک ملت نیز می گوید: روند خصوصی سازی در کشور فراز و نشیب فراوانی داشته که برخاسته از علل مختلفی است اما اکنون با توجه به ابلاغ سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، بخش اقتصادی کشور از انسجام بیشتری نسبت به گذشته برخوردار شده است. به طور مثال، بانک ملت مراحل را که باید در بخش های مختلف در چارچوب ابلاغیه طی دو سال گذشته انجام می شده، به پایان رسانده و عرضه سهام بانک ملت در بورس نیز پذیرفته شده است اما برای اجرای آن چند پیش زمینه لازم است که یکی از آنها تصویب اساسنامه بانک و دیگری اقداماتی است که باید از سوی سهامدار

عبدالرحمن خلیل:
خصوصی سازی در ابتدا باید
مورد حمایت دولت قرار گیرد اما
پس از مدتی خود این بخش باید
شرایط را کنترل کند اما آنچه برای
موفق شدن خصوصی سازی بسیار
ضروری به نظر می رسد وجود
زیرساخت ها و ایجاد آنها است.
دولت باید به شکل های مختلف
راه را برای توسعه
بخش خصوصی هموار کند.

طور طبیعی خیلی از فرصت ها را برای سرمایه گذاران باز می کند که ممکن است در صورت نداشتن قانون از آن آگاه نباشند و از سوی دیگر، اطلاع از قانون و آشنایی با آن از بروز بسیاری مشکلات که ممکن است در اثر ناآگاهی پیش آید، جلوگیری می کند.

مدیر عامل بانک کشاورزی معتقد است تاکنون از تجربه دنیا در خصوص نحوه خصوصی سازی خوب استفاده شده است اما از آنجایی که خصوصی سازی فعالیت سختی است و تجربه اجرای آن در بسیاری کشورها موفق نبوده و یا خیلی به طول انجامیده است، باید تلاش بیشتری صورت گیرد زیرا جدا کردن هیات های اقتصادی وابسته به دولت، فضای خاصی را می طلبد که مستلزم تغییر همه ساز و کارهای دولتی و خصوصی است.

طالابی اتاق های بازرگانی را حامی بخش خصوصی می داند و معتقد است این اتاق ها ارکانی هستند که می توانند به صورت سازمان یافته بخش خصوصی را حمایت کنند و اگر بنیه خود را از نظر تخصصی تقویت کنند و توان تخصصی خود را بالا ببرند، می توانند پشتیبان خوبی برای بخش خصوصی در اقتصاد در حال خروج از دولتی بودن، باشند.

علم الهدی عضو هیات مدیره بانک صنعت و معدن نیز در مورد روند خصوصی سازی در کشور عقیده دارد که این روند می توانست سریع تر از این انجام شود اما باید پیش از مراحل فعلی و در قدم های اولیه زمان ابلاغ سیاست های اصل ۴۴ به آماده سازی بخش خصوصی توجه بیشتری می شد و برای آن زمینه سازی مناسب صورت می گرفت اما به علت بی توجهی به این موضوع در شروع کار، بخش خصوصی امروز آمادگی لازم برای حضور در یک اقتصاد خصوصی را به گونه ای که براساس سیاست های اصل ۴۴ مورد انتظار است، ندارد و نمی تواند رقابتی عمل کند و به همین سبب اکنون شرکت های انگشت شماری در ایران هستند که می توانند با رقابت حضور خود را در بازار حفظ کنند و این شرایط، خود یکی از موانع جدی برای حضور بخش خصوصی و خصوصی سازی است.

این عضو هیات مدیره بانک صنعت و معدن می افزاید: مشکل نقدینگی در کشور وجود ندارد و در شرایطی که بانک مرکزی اعلام می کند نقدینگی در فاصله سال های ۱۳۸۳ تا پایان سال ۱۳۸۶ به طور تقریبی دو برابر شده، به این معنا است که نقدینگی کافی در کشور وجود دارد اما اینکه این نقدینگی کجاست؟ یکی از ایرادهایی است که به مسوولین اقتصادی ما بر می گردد و باید توضیح دهند پول هایی که باید در بخش تولید به گردش بیفتد و آثار ضد تورمی به همراه داشته باشد، چرا در بخش تجارت و واسطه گری با آثار تورمزا در گردش است که سبب بیماری اقتصاد کشور شده است؟

به گفته علم الهدی، سرمایه گذاران خارجی تمایل بسیاری به سرمایه گذاری در ایران دارند زیرا برای آنها سودآور است اما اکنون با احتیاط بسیاری جلو می آیند و تنها موافقت نامه را امضا می کنند تا صندلی خود را حفظ کنند و منتظر حل مناقشات سیاسی هستند، از سوی دیگر بانک ها نیز از دید حرفه ای و بانکی علاقمند به سرمایه گذاری در ایران هستند اما تحت فشارهای سیاسی قرار گرفته اند اما در نهایت ما و آنها راه خود را خواهیم یافت و تا الان نیز به همین ترتیب عمل کرده ایم و هیچگاه با تحریم متوقف نشده ایم و امور اقتصادی را پیش برده ایم.

وی در ادامه می افزاید: در قوانین تجارت و سرمایه گذاری ما بازنگری و اصلاحات زیادی انجام شده است و اگر بیشتر از این فضا باز شود نیز تاثیری در افزایش حجم سرمایه گذاری نخواهد داشت بنابراین ضرورتی برای بیشتر باز کردن قوانین وجود ندارد.

علم الهدی ضمن تاکید بر نیاز شدید جامعه اقتصادی کشور به آموزش می گوید: توجه به آموزش قوانین بین المللی کسب و کار به ویژه

برای بخش خصوصی و بخش صادرات بسیار مهم است زیرا توان آنها را در بازاریابی بین المللی افزایش خواهد داد.

این عضو هیات مدیره بانک صنعت و معدن اتاق های بازرگانی را حلقه ارتباطی میان بخش دولتی و بخش خصوصی می داند و معتقد است فعالیت و پویایی آنها تاثیر مستقیمی در باز کردن میدان فعالیت بیشتر بخش خصوصی خواهد داشت.

عبدالرحمان خلیل، رایزن بازرگانی سفارت سودان نیز معتقد است که خصوصی سازی یکی از مسایل مهم در اقتصاد کشورها است و هر اقتصادی برای توسعه یافتن باید به بخش خصوصی توجه و از آن استفاده کند، بنابراین خصوصی سازی تنها راه ارتقا، افزایش بهره وری و موثر کردن فعالیت های اقتصادی به ویژه در شرایط کنونی است؛ بنابراین توجه به آن و تلاش برای اجرایی کردن آن امری بسیار ضروری است.

وی می گوید: خصوصی سازی در ابتدا باید مورد حمایت دولت قرار گیرد اما پس از مدتی خود این بخش باید شرایط را کنترل کند اما آنچه برای موفق شدن خصوصی سازی بسیار ضروری به نظر می رسد وجود زیرساخت ها و ایجاد آنها است. دولت باید به شکل های مختلف راه را برای توسعه بخش خصوصی هموار کند و پروژه هایی مانند ارتباطات، جاده و ... را که به وسیله بخش های دولتی در حال انجام است، به بخش خصوصی واگذار کند.

به گفته رایزن بازرگانی سفارت سودان، جذب سرمایه گذاری خارجی مستلزم وجود یک اقتصاد آزاد است و برای ایجاد اقتصاد آزاد باید خصوصی سازی صورت بگیرد تا سرمایه گذاران خارجی اجازه یابند وارد کشور شوند و از شرایط و امکانات موجود در آن استفاده کنند.

وی معتقد است، بانک های خارجی نیز برای ارایه تسهیلات مالی و یا سرمایه گذاری مستقیم در ایران نیز می توانند بسیار کمک کننده باشند اما ابتدا باید اقتصاد آزاد به وجود بیاید زیرا بانک های خارجی تمایلی به شرکت در یک اقتصاد دولتی ندارند اما در مورد بخش خصوصی این مساله متفاوت است و در صورت قدرتمند بودن بخش خصوصی در ایران و تحقق خصوصی سازی بانک های خارجی تمایل بسیاری به شرکت در بخش های خارجی و اقتصادی ایران دارند.

عبدالرحمن خلیل می افزاید: بانک توسعه اسلامی از آنجایی که کشورهای اسلامی را به یکدیگر متصل می کند، می تواند شرایطی را مهیا کند که در آن کشورهای مختلف به کمک یکدیگر یک شرکت بزرگ و بین المللی تاسیس کنند و خود

طارق فرهادی:
خوشبختانه در کشور ایران این درک ایجاد شده است که فعالیت‌های بخش دولتی می‌تواند به بخش خصوصی واگذار شود و به طور قطع، این شرایط فرصت‌های زیادی برای بخش خصوصی ایجاد خواهد کرد و از سوی دیگر، سبب افزایش کارایی می‌شود، زیرا بخش خصوصی به احتمالات توجه بیشتری می‌کند و همین امر سبب می‌شود تا فعالان اقتصادی کشور ایران بیشتر به مساله رقابت در سطح بین‌المللی توجه کنند.

باید ادامه یابد زیرا بخش خصوصی به منزله موتور رشد اقتصادی است.

وی میزان سرمایه‌گذاری خارجی در ایران را با مساله قوانین و مقررات مرتبط می‌داند و در صورتی که قوانین و مقررات اجازه حضور سرمایه‌گذاران خارجی در ایران را بدهد، آنها نیز تمایل به انجام این کار دارند اما تاثیر تحریم‌های اقتصادی باید مورد توجه قرار گیرد.

سلیمان می‌افزاید: از آنجایی که ایران یکی از اعضای اصلی بانک توسعه اسلامی است، این بانک تا جایی که بتواند در خصوص تسریع روند خصوصی‌سازی در ایران بدون توجه به مسایل سیاسی تلاش خواهد کرد زیرا بانک توسعه اسلامی یک موسسه مالی است و به وسیله امت اسلامی ایجاد شده و هدف آن نیز کمک به امت اسلامی است و این کار از طریق مذاکرات و مشورت بین ایران و بانک توسعه اسلامی قابل انجام است.

مهم در خلال این فرآیند، شفاف‌سازی است و دیگر اینکه باید به همه، فرصت‌های عادلانه داده شود تا بتوانند موفق عمل کنند.

از سوی دیگر، منابع سرمایه که برای سرمایه‌گذاری در این شرکت‌ها استفاده می‌شود نیز باید مشخص باشد، همچنین مدیریت این فرآیند نیز از اهمیت بسیاری برخوردار است و باید توجه شود افرادی که قصد خرید شرکت‌های دولتی را دارند باید پیش از این سابقه و تجربه مدیریت موفق را داشته باشند. البته خصوصی‌سازی به این معنا است که جامعه بین‌المللی و شرکت‌های بین‌المللی نیز باید در خصوصی‌سازی شرکت داشته باشند و این شرایط راه سرمایه‌گذاری‌های مشترک و همکاری با بخش‌های خصوصی سایر کشورها را نیز هموار می‌سازد، بنابراین این تعامل بسیار مهم و موثر خواهد بود.

به گفته فرهادی، سرمایه‌گذاران خارجی به سرمایه‌گذاری در ایران تمایل دارند و ایران به عنوان یک بازار بزرگ با جمعیت ۷۰ میلیونی مورد توجه آنها است. از منظر دیگر باید گفت که کشور ایران دارای قابلیت‌های صنعتی فراوانی است و امکان صادرات از آن به کشورهای آسیای مرکزی و تمام کشورهای همسایه وجود دارد و این همسایگان جمعیتی ۵۰۰ میلیون نفری را تشکیل می‌دهند، بنابراین در همکاری مشترک با کشور ایران و سرمایه‌گذاری در آن بازار بسیار بزرگی به دست خواهد آمد.

مدیر برنامه گسترش سرمایه‌گذاری و کمک‌های فنی بانک توسعه اسلامی معتقد است، راه‌های مختلفی برای کمک بانک‌های خارجی به ایران وجود دارد اما تنها این بانک‌ها نیستند که می‌توانند به ساختار خصوصی‌سازی کمک کنند، بلکه بازارهای سرمایه خلیج فارس نیز نقش مهمی دارند زیرا این کشورها جمعیت کمی دارند و به دنبال گسترش روابط و اقتصاد خود با کشورهای همسایه هستند که بازار و مصرف‌کننده خوبی دارند و ایران با جمعیتی که دارد، یکی از این مصرف‌کنندگان به شمار می‌رود.

طارق فرهادی تاکید دارد که بانک توسعه اسلامی می‌تواند کمک بسیاری در انتقال تجارب کشورهای دیگر در زمینه خصوصی‌سازی به ایران انجام دهد و همچنین می‌تواند متخصصانی را از کشورهای دیگر برای کمک به این فرآیند در ایران معرفی کند.

سالم سلیمان، مشاور ارشد بانک توسعه اسلامی نیز اعتقاد دارد: دولت ایران باید اجازه دهد بخش خصوصی در اقتصاد ایران حضور داشته باشد و این یک مساله جهانی است که حضور بخش خصوصی در فعالیت‌های اقتصادی بیشتر شده است و این امر

سالم سلیمان:
دولت ایران باید اجازه دهد بخش خصوصی در اقتصاد ایران حضور داشته باشد و این یک مساله جهانی است که حضور بخش خصوصی در فعالیت‌های اقتصادی بیشتر شده است و این امر باید ادامه یابد زیرا بخش خصوصی به منزله موتور رشد اقتصادی است.

بانک توسعه اسلامی نیز برای سرمایه‌گذاری و ارائه تسهیلات به این شرکت‌ها کمک کند.

طارق فرهادی، مدیر برنامه گسترش سرمایه‌گذاری و کمک‌های فنی بانک توسعه اسلامی نیز خصوصی‌سازی در ایران را یک گام بسیار مهم اقتصادی می‌داند و معتقد است: خوشبختانه در کشور ایران این درک ایجاد شده است که فعالیت‌های بخش دولتی می‌تواند به بخش خصوصی واگذار شود و به طور قطع، این شرایط فرصت‌های زیادی برای بخش خصوصی ایجاد خواهد کرد و از سوی دیگر، سبب افزایش کارایی می‌شود، زیرا بخش خصوصی به احتمالات توجه بیشتری می‌کند و همین امر سبب می‌شود تا فعالان اقتصادی کشور ایران بیشتر به مساله رقابت در سطح بین‌المللی توجه کنند.

به عقیده وی، یکی از نقش‌های بانک توسعه اسلامی در این تحول اقتصادی این است که تجارب کشورهای دیگر را در اختیار ایران بگذارد زیرا با توجه به سیاست‌های اصل ۴۴ و اینکه ایران وارد فرآیند خصوصی‌سازی شده است، به طور یقین باید به تجارب کشورهای دیگر توجه کند تا بتواند موفقیت بیشتری به دست بیاورد و نکته اصلی و